

בעוד שהרוצחים של אבו-נידאל תיכננו את ההתנקשות בחייו, עסק עיצאם סרטאוי בחקירת הפשעים שלו, ואסף הוכחות סנסציוניות על מניעיו, על שיטת-הפעולה שלו ועל הגורמים העומדים מאחוריו

בעיקבות אבו-נידאל

תחילה היה זה צל קטן, או במשך הזמן הלך הצל והתארך. לבסוף הוא ריחף עלינו כענן גדול מאור — עד שכיבה את אורו של עיצאם סרטאוי.

את שמו של אבו-נידאל שמעתי לראשונה כפגישתי הראשונה עם סרטאוי, באוקטובר 1976. אחרי הפגישה בת היומיים, שהתקיימה בוילה יפהפיה מחוץ לפאריס, נסעתי ממכונת לנמל-התעופה יחד עם אחד השליחים הפלסטיניים שהשתתפו במיפגש. בדרך דיברנו על הכוחות הפועלים באש"ף, וכך הוזכר גם שמו של אבו-נידאל. האיש שלנו (של פת"ח) כנגרדא בגר בנו. העיראקים קנו אותו. הוא נדון למוות. שלחנו במקומו איש אחר.

כעבור זמן, כאשר הסתבר כי ויליזל זה לא היה במקומו, שמעתי יותר על האיש. שמו צברי אל-בנא, יליד יפו, פליט שהגיע לסעודיה. הוא סיים רק בית-ספר עממי, ועבד כפועל פשוט. מיקצועו היה חשמלאות.

סעודיה היא ארץ של עשירים, אמר סרטאוי, כשניסה להסביר לי, וגם לעצמו, את מניעיו של הארכי-רוצח. "להיות פועל פשוט בסעודיה פירושו היה להיות מטרה לבוז ולזילזול, להשפלה וימיומית. אין פלא שהאיש התמלא שינאה לזהות לסעודיה."

בימים ההם עמדו הסעודים כראש המחנה הערבי המתון, הפרואמריקאי, ואילו עיראק עמדה כראש המחנה הקיצוני, הפרוסובייטי. אהדתו של אל-בנא פנתה באופן טיבעי לעבר בגרדא, ככל שגדלה שינאתו לריאד. הוא התמנה כשליח פת"ח בבירה העיראקית.

היתה כאן הקבלה מעניינת. עיצאם אל-סרטאוי גדל בעיראק, נשא אשה עיראקית, והתחיל את דרכו באש"ף כראש אירגון-פיראיון משלו, שהיה פרועיראקי. אך הפטריוטיזם

והי אורגיה פוליטית אמיתית, אמר עיצאם סרטאוי. "אי אפשר לדעת מי שוכב עם מי" הוא לא צחק.

ישנו במישורו, המשקיף מגבוה על פני נוף נהדר של הסינה, הרחק-הרחק מהמולת-הקרב. זה היה כיום העשירי של מילחמת-הלבנון. הספקתי כבר להיות בלבנון, ומראות הוועה עמדו לנגד עיני-רוחי. אי אפשר היה לשכוח לרגע כי בני-עמנו ובני-עמי, ואולי גם ידידנו, שוכנינו ובני-המשפחות שלנו, הורגים זה את זה ברגע זה עצמו.

מילחמה זו לא היתה אפופה בסודות. כמשך קרוב לשנה ידענו כי אריאל שרון חותר אליה, וידענו את מטרותיו. כמשך החודשים האלה עשינו מה שיכולנו — כל אחד מאיתנו לחוד, וכולנו ביחד — כדי למנוע את המילחמה הזאת. עתה פרצה, וכעילה לה שימשה ההתנקשות בחייו של השגריר הישראלי בלונדון, שלמה ארגוב. היא הביאה להפצצת ביירות, זו הביאה להפגזת ישובי הגליל, וזו הביאה ל"מיבצע שלום הגליל".

מי שביצע את ההתנקשות רצה בפלישה הישראלית. בלינו שעות בדיון על השאלה: מי זה היה? מי זה יכול היה להיות? ידענו כבר מי ביצע את ההתנקשות בפועל. בידי סרטאוי היו כל העובדות שהתגלו עליידי

מאת

אורי אבנרי

המיטרה הבריטית. בין השאר: שחוליית המתנקשים כללה את מרוואן אל-בנא, בן-אחיו של אבו-נידאל. לא היה שמץ של ספק בכך שאירגונו של אבו-נידאל הוא שפתח את הניצרה של אריאל שרון.

אך מי הפעיל את אבו-נידאל? בשליחותו של מי, לטובתו של מי הוא פעל? סוריה? עיראק? ישראל? ארצות-הברית? ברית-המועצות? כל התיאוריות היו סבירות, ומכאן ההערה על האורגיה.

דיברנו, אכלנו, שתינו ודיברנו על אבו-נידאל. המשכנו בכך למחרת היום, וגם כיום שלאחר-מכן. היו לנו הרבה אבנים ציבעוניות לתמונת הפסיפס. שיבצנו אותן כך, ושיבצנו אותן אחרת. גילגלנו תיאוריות, בדקנו אותן מכל הצדדים, העלינו את הנימוקים בעד ונגד, ועברנו לתיאוריה הבאה.

פועל פשוט בסעודיה

א היתה זאת שיתנו הראשונה על אבו-נידאל. כשנים שלפני כן הוא העסיק אותנו יותר ויותר.

הרוצח תמונתו של צברי אל-בנא, המכונה אבו-נידאל, שרצח כמה אנשי אש"ף, ושדון למוות על-ידי פת"ח.

הפלסטיני שלו מרד בתלות זרה. הוא הצטרף לפת"ח, שאחד מעיקרי-אמונתו הוא דחיית כל אפוטרוסות ערביות, ולכסוף הגיע לאן שהגיע.

ואילו אבו-בנא, שאימץ לעצמו את כינוי-המחתרת אבו-נידאל ("אבי המאבק"), בא מסעודיה, התקרב לעיראקים, והפך בסופו של דבר לסוכו עיראקי מובהק.

סרטאוי התייחס לאבו-נידאל, עד הסוף, בבזז גמור. הוא והאירגון שלו אינם שווים לבדם בלוב, אמר. אין להם אחיזה בעם הפלסטיני. הם פשוט סוכנים זרים. הוא משמש כסך-הכל שפיכסו לפעולות של שרותי-הביון העיראקיים.

כאשר פרצה מילחמת עיראק-איראן, נאלץ השליט העיראקי, סדאם חוסיין אל-תכריתי, להתקרב לירדן ולסעודיה. עוד לפני כן התרחק מברית-המועצות. הוא נקט עמדה מתונה, גם כלפי ישראל, ואירח את ועידת-בגדאד, שהחליטה בסוף 1978 על כינון השלום כעל המטרה העליונה של האומה הערבית.

אבו-נידאל החליט שהוא זקוק לבית בטוח יותר, ועבר לדמשק, אויבתה המושבעת של בגדאד. אולם הוא לא ניתק את קשריו עם עיראק — עובדה מפליאה כשלעצמה. אנשיו פעלו מתוך שני המרכזים, ואולי גם ממרכז שלישי.

עיצאם סרטאוי באופן פעיל בחקירת פשעיו של אבו-נידאל, ואסף ראיות ומסמכים שבעזרתם ביקש לשכנע את מנהיגי עיראק וסוריה, הפטרונים של אבו-נידאל, שהוא משרת את ישראל.

הסוף עיצאם סרטאוי מתבוסס בדמו על ריצפת אולם-הכניסה של המלון באלבופירה, שבו התכנס מושב האינטרנציונל הסוציאליסטי. במשך השנים האחרונות עסק